

Conferința regională
Proiectul Phare
Asistență Tehnică pentru asistarea suplimentară a Școlii Naționale de
Grefieri
29-31 octombrie 2007, București
Experiența Uniunea Europeană a Rechtspfleger (EUR)

De Domnul Jean- Jacques Kuster, reprezentant al Uniunii Europene a Rechtspfleger (EUR)
la Consiliul Europei

Doamnelor și Domnilor,

Permiteți-mi, înainte de toate, să le mulțumesc organizatorilor acestei manifestări pentru invitația adresată uniunii noastre de a participa la acest eveniment consacrat exclusiv grefierilor, atribuțiilor și pregătirii lor, precum și perspectivelor de a crea o rețea de școli de formare de grefieri. Este un subiect căruia uniunea noastră i-a acordat dintotdeauna o importanță deosebită. Mulțumesc, de asemenea, pentru onoarea ce mi-a fost făcută de a vă vorbi la începutul ordinii de zi. Mă bucur să mă aflu din nou alături de colegii români, la cea de-a patra vizită a mea în această frumoasă țară, și să discutăm împreună despre preocupările lor profesionale, iar aceasta cu atât mai mult cu cât sindicatul român „Justiția” tocmai s-a alăturat membrilor uniunii noastre.

Aș dori să vă transmit scuzele noului nostru președinte, domnul Thomas Kappl, care din păcate nu a putut fi prezent aici, însă mă bucur că printre noi se află președintele nostru care tocmai și-a încheiat mandatul, domnul Gabriele GUARDA.

În intervenția mea aș dori să fac o scurtă prezentare a uniunii noastre și să menționez câteva din realizările sale (I), apoi să abordez aspectul cooperării cu Consiliul Europei (II).

I) Prezentarea EUR

EUR și-a sărbătorit în urmă cu câteva săptămâni, în cadrul ultimului său congres, organizat la Stockholm, cea de 40-a aniversare.

Într-adevăr, uniunea a fost creată în 1967, cu ocazia unei manifestări desfășurate la Curtea de Casație germană de la Karlsruhe, fiind urmarea firească a contactelor și uniunii premergătoare realizate între Rechtspfleger germani și austrieci, precum și a voinței lor de a extinde EUR la alte organizații europene ale funcționarilor din aceeași profesie. Astfel, membrii fondatori ai EUR au fost organizațiile profesionale din Austria, Germanie, Belgia, Franța și Marea Britanie.

EUR și-a stabilit în special ca obiective să participe la crearea, dezvoltarea și armonizarea dreptului pe plan european, să apere interesele membrilor săi și să întrețină relații dincolo de frontierele sale, pentru a susține și promova integrarea europeană.

Uniunea numără în prezent 16 organizații membre din Europa și membri asociați din Japonia și Maroc, printre altele.

EUR are un birou ales, a cărui misiune este să pună în practică orientările stabilite de președinție cu ocazia adunărilor generale anuale și a congresului care se întrunește o dată la trei ani.

Fondatorii uniunii noastre au înțeles imediat interesul de a stabili legături cu Consiliul Europei, pentru care problemele legate de accesul la justiție și de funcționarea sistemului

judiciar, garantul respectării statului de drept, sunt de o deosebită importanță. Au început să se preocupe rapid de obținerea statutului consultativ, în calitate de organizație neguvernamentală pe lângă această instituție europeană. Demersul lor a fost încununat de succes, în măsura în care comitetul de miniștri acorda EUR statutul consultativ prin rezoluția (71)10 din 5 mai 1971. De atunci, în calitate de Organizație Internațională Neguvernamentală, EUR se înscrie, în cooperare cu Consiliul Europei, și participă, în calitate de expert, la proiectele și lucrările Consiliului Europei, dar, de asemenea, se angajează să disemineze în rândul membrilor noștri informații privind scopurile și activitățile Consiliului Europei.

Din 1971 EUR își are locul său printre OING-uri și participă la întâlnirile și lucrările organizate în acest cadru. Statutul consultativ a devenit, din 2003, participativ, ceea ce subliniază importanța acordată de Consiliul Europei societății civile care își poate face auzită vocea în sânul democrației europene. Colaborând cu Consiliul Europei, OING-urile, printre care se numără și EUR, își aduc contribuția prin experiența lor în materie de promovare și apărare a drepturilor omului în practica din toate domeniile în care activează și pun în aplicare acțiunile și deciziile Consiliului în sectoarele pe care le reprezintă.

EUR este, bineînțeles, o organizație mică, față de alte organizații europene de mare anvergură. Însă, datorită activității intense și determinate a militanților săi, a reușit să obțină rezultate rodnice, iar aceasta grație unei strânse colaborări cu Consiliul Europei și, în special, cu Direcția Afaceri Juridice, directorilor căreia le mulțumesc sincer pentru sprijinul pe care ni l-au acordat.

Pentru a încheia această parte a prezentării, aș vrea să fac câteva precizări legate de profesiile care se regăsesc în cadrul uniunii noastre, căci, întocmai precum sistemele judiciare europene, foarte diversificate, trebuie știut că în instanțele din Europa, alături de judecători lucrează un personal care are titlaturi, atribuții și statute dintre cele mai diverse. Veți constata în prezentările următoare că Rechtspfleger germani și austrieci ocupă un loc preponderent în înfăptuirea justiției din țările lor și nu au un echivalent veritabil în celelalte state europene, poate doar acum în țările din Europa centrală și de est. Funcția de grefier, asistent al judecătorului, întâlnită cel mai adesea în țările latine, își are originea în antichitatea greacă, egipteană și latină. Toți au o origine comună, aceea de secretar, de grefier care îl asistă pe judecător și se ocupă de administrarea instanțelor, însă au evoluat către misiuni mai specifice. Atribuțiile care îi revin fac din această profesie un element incontornabil al administrației judiciare și o pârghie pentru creșterea calității și eficacității acesteia, căci iată acesta este miezul dezbaterii actuale, iar antevorbitorul meu a subliniat foarte bine acest lucru.

În privința activităților desfășurate de EUR, as dori să menționez rapid publicarea studiilor comparative privind statutele și atribuțiile grefierilor/Rechtspfleger în Europa, a căror a 3-a ediție a apărut în 2001 și este în prezent disponibilă pe site-ul nostru, www.rechtspfleger.org. EUR a organizat, de asemenea, numeroase seminarii și a publicat studii pe diferite teme, însă aș insista pe două inițiative pe care le consider majore.

Prima a fost elaborarea unui statut model al grefierului/Rechtspfleger european. În condițiile în care instanțele sunt din ce în ce mai încărcate, iar volumul de lucru al judecătorilor este din ce în ce mai mare, ceea ce influențează puternic termenele de procedură, EUR a dorit să confere o nouă dinamică recomandării R (86)12 a Consiliului Europei, asupra căreia voi reveni imediat, și să răspundă sugestiei Consiliului Europei, reprezentat de domnul Harremoës, director de afaceri juridice, care, în cadrul unui congres organizat în 1990, afirma: „organizația dumneavoastră ar putea întreprinde o acțiune în două faze, o descriere de funcție-model, un profil al profesiei dumneavoastră ce ar putea inspira forurile naționale din Est, ca și din Vest, în introducerea sau consolidarea instituției de grefier din justiție..., apoi, într-o a

doua fază, am putea să extragem de acolo elementele esențiale, care eventual ar fi ulterior consacrate într-un fel de statut european ce ar putea fi adoptat la una din conferințele dumneavoastră viitoare.”

L'EUR a întreprins acest demers, pentru ca pornind de la respectivul statut, să existe o deschidere posibilă către libera circulație a meseriei de grefier în Europa, aceasta cu atât mai mult cu cât Europa Dreptului este o realitate, atât datorită dreptului comunitar, cât și datorită Convenției Europene a Drepturilor Omului, căreia Curtea de la Strasbourg i-a conferit o dimensiune majoră.

După îndelungi dezbateri, EUR a întocmit și adoptat un statut model, cuprinzând cele patru aspecte ale statutelor, condiții de admitere și de obținere a diplomei, funcții și formare. Statutul propune încă din preambul, introducerea instituției de Rechtspfleger/Greffier în țările Europene, ca una din măsurile de natură să îmbunătățească eficacitatea instanțelor și să garanteze cetățenilor obținerea unei hotărâri judiciare în termen rezonabil, bazându-se în acest sens, între altele, pe recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei nr. R (86)12. Astfel, statutul preconizează ca unui organ independent, a cărui misiune este de a înfăptui justiția în limitele competențelor stabilite de lege, să i se confere numeroase atribuții în instanța administrativă, în materie civilă și penală, precum și funcții de conducere și administrare a instanțelor. Vă pot pune la dispoziție exemplare din acest statut (pe care îl puteți găsi și pe site-ul nostru).

Cea de-a doua inițiativă își are originea în lucrările unui seminar care a avut loc la Viena, în 2000, și a condus la adoptarea a trei rezoluții:

- O îmbunătățire a eficacității justiției poate fi obținută prin transferul de competențe de la judecător la Rechtspfleger; instanțele dispun de suficient personal calificat la care se poate recurge pentru a se face acest transfer de competențe. În funcție de sistemul juridic, trebuie să se apeleze la Rechtspfleger sau la funcționarii similari, precum grefierii. Transferul de sarcini, așa cum se realizează el în mod accentuat în Germania și Austria (în materie de contencios administrativ, de registre, cum ar fi cartea funciară sau registrul comerțului, în materie de succesiuni, de proceduri de somație de plată, de executare silită), permite judecătorului să se consacre în principal proceselor civile și penale. Transferul multor alte sarcini judiciare către Rechtspfleger permite, de asemenea, luarea hotărârilor în timp mai scurt. În plus, permite și reducerea cheltuielilor cu personalul.
- Date fiind rezultatele excelente obținute prin aplicarea somației de plată în cadrul accelerării procedurilor, se propune să se promoveze introducerea unei proceduri europene de somație de plată, în toate țările membre, iar de această procedură să se ocupe Rechtspfleger. Astfel, documentul se obține în modul cel mai economic cu putință, iar după cum se observă în practica din Austria, cea mai mare parte a pretențiilor emise în materie civilă nu fac obiectul unui recurs (80% în Austria). Acest tip de procedură este, în plus, complet informatizată, și se soluționează în câteva zile (mai puțin de o săptămână).
- informatica, tehnologia modernă de comunicare, trebuie pe deplin aplicată la instanțe. Astfel se pot accelera a procedurile, iar costurile suportate de instanțe se pot reduce.

II) Cooperarea cu Consiliul Europei

Aș dori să trasez 3 etape marcante ale colaborării cu Consiliul Europei.

1) Comitetul de experți pentru funcționarea justiției

Acest comitet avea ca misiune redactarea unui proiect de recomandare privind anumite măsuri menite să prevină și să reducă un volum prea mare de lucru al instanțelor; recomandarea urma să fie adoptată sub numărul R (86)12 și preconizează la punctul II « evitarea creșterii volumului de sarcini nejudicătorești încredințate judecătorilor și diminuarea progresivă a acestuia, prin încredințarea respectivelor sarcini altor persoane sau organe ». Observatorii noștri de la acest comitet, au reușit să determine ca, în expunerea de motive a recomandării, funcționarii «Rechtspfleger » germani și austrieci să fie menționați ca exemplu optim de măsuri preconizate, conferind astfel profesiei de «Rechtspfleger » o dimensiune europeană.

2) cooperarea cu țările din Europa centrală și răsăriteană

EUR și-a dat foarte repede seama de miza reprezentată de reconstrucția statului de drept în țările din Europa centrală și răsăriteană după căderea regimurilor comuniste, și a demarat, încă din 1990, o cooperare intensă cu Consiliul Europei, în cadrul unor programe ce urmărea restabilirea, în aceste țări, a unei justiții conforme cu statul de drept. Numeroase seminarii organizate la Strasbourg sau în țările Europei centrale și de est au permis o mai bună cunoaștere a rolului grefierilor și al «Rechtspfleger». Această cooperare a avut ca apogeu organizarea, împreună cu direcția generală Afaceri Juridice a Consiliului Europei, a unui seminar multilateral, desfășurat în martie 1997. Acolo au fost prezenți reprezentanții țărilor Europei centrale și de est, iar mai mulți dintre colegii noștri au putut sublinia contribuția grefierilor și «Rechtspfleger» la creșterea eficacității justiției și promova statutul-model de „grefier/Rechtspfleger european » adoptat de uniunea noastră. Datorită acțiunii noastre, programul de activități pentru dezvoltarea și consolidarea stabilității democratice al Consiliului Europei s-a îmbogățit prin organizarea unei acțiuni dedicată anume rolului grefierului și al « Rechtspfleger » ameliorarea eficacității justiției, care a folosit unui număr mare de țări. Și de altfel am avut ocazia să intervin personal în acest cadru, chiar aici la București, în urmă cu câțiva ani.

3) Comisia europeană pentru eficacitatea justiției (CEPEJ)

La Congresul nostru de la Tours, din 2001, domnul Guy DE VEL, director al afacerilor juridice, ne anunța viitoarea creare a acestei comisii. După înființarea comisiei, prin Rezoluția (2002)12 adoptată de Comitetul de Miniștri la 18 septembrie 2002, EUR a solicitat și obținut statutul de observator pe lângă CEPEJ și a participat de atunci la lucrările realizate de aceasta, care se bucură de mare succes în Europa. Datorită intervenției noastre, în evaluările sistemelor judiciare din Europa, publicate de CEPEJ și a căror apariție reprezintă un eveniment în mediul judiciar european, se regăsește acum și situația personalului auxiliar (din care fac parte « Rechtspfleger » și grefierii). Următoarea ediție a acestor evaluări este în curs de pregătire pentru a fi publicată în 2008, pe baza datelor furnizate de statele membre pentru anul 2006.

Uniunea noastră își mai aduce contribuția și la activitățile desfășurate de două alte grupuri de lucru ale CEPEJ.

Primul grup de lucru, consacrat calității justiției, are ca misiune dezvoltarea mijloacelor de analiză și evaluare a muncii efectuate în cadrul instanțelor, pentru a permite creșterea calității serviciului public oferit de sistemele judiciare din statele membre, în special în ceea ce privesc așteptările practicienilor din drept și cele ale justițiabililor. În acest scop, grupul va trebui să creeze instrumente, indicatori și mijloace de măsurare a calității muncii judiciare, și să elaboreze soluții concrete în atenția factorilor publici de decizie și a instanțelor, soluții care să

permite remedierea disfuncțiilor constatate în activitatea judiciară. Acest grup lucrează acum la un proiect de grilă de întrebări menite să permită evaluarea și îmbunătățirea justiției, din punct de vedere al accesibilității și responsabilității sale democratice. EUR a sugerat ca această lucrare să se încheie cu o serie de recomandări adresate statelor în vederea creării normelor necesare asigurării unei justiții de calitate, precum și cu un document adresat în special organelor responsabile cu funcționarea sistemului judiciar, pentru a promova de îndată, o justiție de calitate la nivel de mijloace umane, financiare și logistice, la nivel de metode de lucru și la nivel de raporturi cu justițiabili. În privința mijloacelor umane, EUR a subliniat că formarea inițială a judecătorilor, a Rechtspfleger și a grefierilor, ar trebui să constituie în fiecare stat, un proiect unitar de valorizare a resurselor umane și ar trebui structurată astfel încât să prevadă activități de formare comune pentru judecători și restul personalului care lucrează în instanțe. În plus, EUR a subliniat că, dacă se dorește realizarea unei justiții de calitate, este necesar ca toți actorii din proces să fie conștienți că lucrează împreună pentru un scop comun, că în instanțe trebuie să se lucreze în echipă.

Al doilea grup de lucru, numit grup de pilotaj al centrului « Saturn » pentru gestionarea timpului judiciar, este însărcinat să propună măsuri de natură să prevină încălcările dreptului la un proces echitabil într-un termen rezonabil. Într-o primă fază, grupul își propune realizarea unui chestionar prin care să adune de la instanțe informații privind termenele de procedură și care îi va permite să elaboreze instrumente permanente pentru termenele de procedură din Europa.

În concluzie, după cum observați, uniunea noastră este foarte implicată în lucrările CEPEJ și în cele ale Consiliului Europei, Bilanțul colaborării noastre cu Consiliul Europei este mai mult decât pozitiv. Locul grefierului și al « Rechtspfleger » este clar recunoscut în cadrul acestei instituții. Datorăm acest fapt atât colegilor noștri care s-au investit pentru a reprezenta acolo EUR, din momentul acordării statutului consultativ, cât și forurilor Consiliului Europei, în special direcției Afaceri Juridice, care a subliniat dintotdeauna că grefierii și « Rechtspfleger » sunt garanții eficacității instanțelor și a justiției, în îndeplinirea căreia joacă un rol esențial. Acestea fiind spuse, nu aș dori să se creadă că uniunea noastră întreține o relație de „exclusivitate” cu Consiliul Europei! Are relații și cu Uniunea Europeană și direcția sa „Justiție și Afaceri Interne”, în special legat de activitățile desfășurate în materie de recunoaștere reciprocă a hotărârilor și în ceea ce privesc regulamentele din această materie. Grefierii și Rechtspfleger vor contribui la punerea în aplicare a acestor regulamente (pot să menționez ca exemplu titlul executoriu european și somația de plată), contribuind încă o dată, la nivelul lor, la creșterea eficacității și calității justiției în Europa.

Pentru aceasta este evident nevoie de o formare de calitate și de instituții de formare pentru grefieri și Rechtspfleger. Voi reaminti, în acest sens, concluziile reuniunii multilaterale organizate de Consiliul Europei în cooperare cu EUR, în martie 1997, care subliniau faptul că formarea este un element de o importanță majoră în interesul profesiei, fie ea formare inițială, în faza de admitere în profesie, fie continuă, în cursul carierei. Această pregătire a grefierilor / Rechtspfleger trebuie să constituie un obiectiv prioritar la nivel european. Și conferința de față va contribui, fără îndoială, la acest lucru.

Vă mulțumesc.

Jean-Jacques KUSTER, reprezentant al EUR la Consiliul Europei